Ганцюк І.Б.,
студ. гр. ОАм,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
Науковий керівник – Коблянська О.І.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту

ПОРІВНЯННЯ АУДИТУ, РЕВІЗІЇ ТА СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Аудит, ревізія та судово-бухгалтерська експертиза грошового обігу й ефективності використання коштів займають важливе місце в системі фінансово-господарського контролю. Це пояснюється тим, що система грошового обігу в умовах ринкової економіки перетворилась із галузевої в таку проблему, яка має важливе значення для зміцнення всього комплексу національної економіки.

Різниця у процесуальному становищі ревізора і експерта-бухгалтера полягає в тому, що ревізор не є самостійним учасником кримінального процесу. Ревізор виступає свідком у справі, а інколи навіть представником цивільного позивача, а експерт-бухгалтер є особливою фігурою в процесі з властивими лише йому процесуальними правами та обов'язками.

Серед науковців, які розглядали аудит, ревізію та судово-бухгалтерську експертизу грошового обігу й ефективності використання коштів є Ф.Ф. Бутинець, М.Т. Білуха, В.П. Бондар, О.П. Бущан, В.Г. Валько, В.М. Глібко, М.І. Камлик, Г.Г. Мумінова-Савіна, В.І. Отенко, В.Д. Поникаров, Б.Ф. Усач, В.М. Шарманська та інші.

Метою роботи є порівняння аудиту та ревізії з судово-бухгалтерською експертизою грошових коштів.

Аудит, ревізія і судово-бухгалтерська експертиза досліджуючи грошові кошти, користуються одними і тими самими методичними прийомами і процедурами, виявляють негативні явища у використанні коштами, використовують однакові джерела інформації (нормативно-правові акти, первинні бухгалтерські документи, облікові регістри, баланс і звітність клієнта). Проте між аудитом, ревізією і судово-бухгалтерською експертизою грошових коштів є суттєві відмінності:

- аудит — це незалежна форма контролю, яку власник обирає добровільно і формує питання для перевірки обліку грошових коштів, щоб отримати достовірні висновки з метою подальшого вдосконалення ефективності використання грошових коштів підприємства;

- ревізія вивчає фінансово-господарську діяльність підприємства ретроспективно, тобто після завершення господарських операцій (квартал, рік). Важливою рисою ревізії є те, що вона проводиться згідно з чинним законодавством держави, при цьому держава ставить за мету встановити законність, достовірність, правильність та повноту відображення здійснених підприємством господарських операцій щодо грошових коштів;

- судово-бухгалтерська експертиза має процесуально-правовий зміст, що визначається системою правил, встановлених законодавством, яке регулює порядок призначення і проведення експертизи, умови оцінки її результатів слідством і судом, права та обов'язки державних органів, які здійснюють судочинство, права та обов'язки експерта-бухгалтера;

- аудитори отримують заробітну плату від результату аудиторської перевірки, тобто їхню працю (послуги) оплачує власник підприємства, а ревізійним органам їхню працю (послуги) оплачує держава;

- ревізійна служба — орган, який при виявленні порушень нараховує штрафні санкції, аудит — розробляє рекомендації щодо усунення таких порушень з метою захисту інтересів власника;

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua

- судово-бухгалтерську експертизу призначає слідчий орган або суд, як правило, після проведення ревізії, яка виявила недостовірність і неправдивість документації, що стало предметом судового розгляду. Аудит проводиться на основі укладеного договору між замовником і аудиторською фірмою або аудитором [4, с.15].

Мета призначення експерта-бухгалтера — зафіксувати стан справ обліку грошових коштів, який є предметом судового розгляду, або підтвердити правильність поданих документів, або заперечити їх.

Призначення аудитора :

- ознайомитися з умовами зберігання готівки та інших грошових документів у касі;

- вивчити фактичний порядок документального оформлення операцій з надходження і вибуття грошових коштів, ведення касової книги та книги реєстрації грошових документів, обліку касових операцій;

- установити законність і достовірність операцій з надходження і списання коштів з банківських рахунків та правильність їх відображення.

Призначення ревізора є перевірка:

- забезпечення збереження коштів, цінних паперів і бланків суворої звітності в касі, своєчасного й повного їх оприбуткування та витрачання за цільовим призначенням;

- законності й господарської доцільності касових операцій і дотримання встановлених правил їх здійснення;

- додержання встановленого ліміту залишків готівки в касі й термінів їх зберігання;

- реальності сум коштів у дорозі тощо.

Значні відмінності між аудитом, ревізією та судово-бухгалтерською експертизою грошових коштів спостерігаються також у сфері застосування, підстави для проведення, періодичності проведення, у суб'єкті та об'єкті проведення, у відповідальності тощо.

Судово-бухгалтерська експертиза досить суттєво відрізняється від аудиту та ревізії. Різниця між ними визначається за: суб'єктом; об'єктом; змістом предмета; методами тощо. Одна з найсуттєвіших відмінностей судово-бухгалтерської експертизи грошових коштів від аудиту полягає в тому, що параметри її дослідження обмежені колом питань, поставлених перед нею правоохоронними органами, а також цільовим використанням висновків експертизи в системі доказів правовідносин. Також експертиза досить суттєво відрізняється від ревізії, яка у будь-якому випадку не є методом господарського контролю; вона є самостійним видом діяльності, якому властиві певні особливості.

Література:

1. Бутинець Ф.Ф., Бондар В.П. Судово-бухгалтерська експертиза. Навч.посібник для студентів спец. «Облік і аудит». – Житомир: ПП «Рута», 2004.-460 с.

2. Головко В.І., Мінченко А.В., Шарманська В.М. Фінансово-економічна діяльність підприємств: контроль, аналіз та безпека. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 448с.

3. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза. Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 202 с.

4. Шарманська В.М. Бухгалтерський облік та судово-бухгалтерська експертиза. Навчально-методичний посібник. – К.,2006. – 254с.

Lviv Polytechnic National University Institutional Repository http://ena.lp.edu.ua